

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Piotr Kowalski

Protokolant : st. sekr. sąd. Iwona Wysiecka - Buczek

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o w S.

przeciwko D. K. i A. K.

o zapłatę

I. Zasądza solidarnie od pozwanych D. K. i A. K. na rzecz powoda (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 174.110 zł 92 gr (sto siedemdziesiąt cztery tysiące sto dziesięć złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 października 2011r. do dnia zapłaty

II. Zasądza solidarnie od pozwanych D. K. i A. K. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 2.177 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej oraz kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. żądał zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym kwoty 174.110,92 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopu lombardowej NBP od 28 października 2011 r. do dnia zapłaty od D. K. i A. K. oraz kwotę 5.816,19 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu powód podniósł, że zgodnie z umową powierniczego przelewu wierzytelności z 18 sierpnia 2011 r. nabył od (...) przysługującą jej wierzytelność w stosunku do pożyczkobiorcy i poręczyciela zobowiązał się, zgodnie z umową do jej windykacji. Przedmiotowa wierzytelność stanowi sumę kapitału udzielonej przez (...) pożyczki, odsetek karnych naliczonych od: niespłaconych rat kapitałowych oraz, po wymagalności umowy, od całości niespłaconego kapitału pożyczki. Powód podał, że zbywca wierzytelności, w ramach prowadzonej działalności udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 150.000 zł na podstawie umowy z 23 listopada 2010 r. zgodnie z umową pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach. Pozwani D. K. i A. K. poręczyli spłatę pożyczki. W dalszej kolejności powód wskazał, że w okresie obowiązywania umowy jak i po jej wypowiedzeniu pożyczkodawca był uprawniony do naliczania odsetek karnych w wysokości określonej Uchwałą Zarządu (...). Od 20 lutego 2006 r. wysokość umownych odsetek dla należności przeterminowanych została ustalona w oparciu o oprocentowanie kredytu lombardowego ogłaszanego przez NBP. Ponadto, w przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego, dokonywane wpłaty są zaliczane na pokrycie odsetek a dopiero w dalszej kolejności na kapitał pożyczki. Powód wskazał, że pozwany mimo zobowiązania wynikającego z umowy nie uregulował rat pożyczki w ustalonych przez strony terminach, a poręczyciele D. K. i A. K. informowani o stanie spłaty pożyczki - również nie uregulowali powstałych zaległości. Wypowiedzenie umowy zostało wysłane pod adres wskazany przez pożyczkobiorcę. Powód podniósł, że wysokość zadłużenia stanowi sumę kwot: 1. kapitału pożyczki - 146.809,70 zł, 2. odsetek: - karnych do dnia wniesienia pozwu: 1. wynikających z zaległości w spłacie rat pożyczki oraz 2. naliczonych od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po

dniu wymagalności, - zwykłych, naliczanych zgodnie z treścią. Suma odsetek na dzień wniesienia pozwu wyniosła 27.301,22 zł. Łączna kwota dochodzonego roszczenia to 174.110,92 zł.

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny w dniu 08 lutego 2012 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. VI Nc-e 1531893/11. Nakazując pozwanym D. K. i A. K., aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda - (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. - kwotę 174 110,92 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 28 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5.816,19 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Osobnymi pismami z 14 marca 2012 r. pozwani A. K. i D. K. wnieśli skutecznie sprzeciwy od wydanego nakazu zapłaty. W uzasadnieniu wskazali, że przystępując do poręczenia pożyczki byli osobami bezrobotnymi, nie posiadającymi żadnych dochodów z jakiegokolwiek tytułu. Ponadto wskazali, że pracownicy (...) wprowadzili ich w błąd twierdząc, że są autoporęczycielem, osobami zobowiązanymi do przypominania kredytobiorcy o terminach kolejnych rat i dopilnowaniu terminowości spłat. Wskazali, że nie zostali poinformowani o zobowiązaniu się do odpowiedzialności materialnej na równi z kredytobiorcą - inaczej nie zdecydowaliby się na podpisanie dokumentów. W dalszej kolejności pozwani przytoczyli, że (...) posiada wewnętrzne zarządzenia regulujące kwestię weryfikacji poręczycieli. Jest to zarządzenie (...) z 1 lipca 2010 r. par. IX "Zasady obowiązku zabezpieczenia pożyczki w formie poręczenia osoby fizycznej", które brzmi: "poręczyciel dla wszystkich rodzajów pożyczek powinien być osobą fizyczną osiągającą dochód netto nie mniejszy niż: a) 750 złotych z tytułu umowy o pracę, kontraktu lub z gospodarstwa rolnego, b) 421 złotych z emerytury, renty lub świadczenia przedemerytalnego, c) 900 złotych z tytułu działalności gospodarczej prowadzonej na własny rachunek". Pozwani podnieśli, że (...) nie żądał przedstawienia zaświadczeń o dochodach a obecnie pozwani nie pracują i nie posiadają żadnego majątku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Umową pożyczki niekonsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) zawartą w dniu 23 listopada 2010 r. P. P. jako pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty 150.000 zł na rzecz (...)z siedzibą we W.. Pożyczka została oprocentowana według zmiennej stopy procentowej wynoszącej w dniu zawarcia umowy 18,30 % w skali roku. Zgodnie z punktem 9 umowy, spłata pożyczki następować miała w ratach płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty stanowiących załącznik nr 2 do niniejszej umowy. W punkcie 10 umowy zawarto zapis, że wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorcę na poczet spłaty pożyczki (...) zalicza w następujących kolejności: a) koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienia i wezwania do zapłaty, b) prowizje i opłaty, z wyłączeniem opłaty, o jakiej mowa w pkt. g, c) odsetki od kapitału przeterminowanego, d) kapitał przeterminowany, e) wymagalne odsetki za okresy obrachunkowe, f) kapitał, g) opłat z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia. W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (punkt 19). (...) zastrzegł prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane (punkt 22 umowy). Na stronie 4 umowy pożyczki z 23 listopada 2010 r. znajdują się oświadczenia pozwanych - poręczycieli D. K. i A. K..

Dowód: umowa pożyczki niekonsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...) k. 34-35 akt.

Pismem z 9 maja 2011 r. (...) wysłał do pozwanego P. P. wezwanie do zapłaty. Wskazując przy tym, że łączna wysokość przeterminowanego zadłużenia na dzień 9 maja 2011 r. wynosi 19869,86 zł. Tego samego dnia zostało również nadane zawiadomienie skierowane do pozwanych D. K. i A. K., że pożyczkobiorca P. P., którego pozwani są poręczycielami zalega ze spłatą przedstawionego powyżej zadłużenia.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 132 akt, zawiadomienie poręczyciela k. 133-134 akt.

Pożyczkodawca - (...) w piśmie z dnia 23 maja 2011 r. wypowiedział pozwanemu P. P. umowę nr (...) z 23 listopada 2010 r. z uwagi na zaprzestanie terminowej spłaty zobowiązania. Pismem datowanym na ten sam dzień pożyczkodawca zawiadomił poręczycieli o wypowiedzeniu umowy pożyczki.

Dowód: wypowiedzenie umowy k. 126-127 akt, zawiadomienie poręczycieli k. 133-134 akt.

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. nabył w drodze umowy powierniczego przelewu wierzytelności z 18 sierpnia 2011 r. od (...) przysługującą jej wierzytelność w stosunku do pozwanych D. K. i A. K. jako poręczycieli pożyczki. Kwota wierzytelności w dniu zawierania umowy opiewała na kwotę 174.110,92 i wynikała z zawartej w dniu 23 listopada 2010 r. umowy kredytowej nr (...).

Dowód: umowa powierniczego przelewu wierzytelności z 18 sierpnia 2011 r. k. 36 akt

Pozwani D. K. i A. K. podtrzymywali twierdzenia zawarte we wniesionym sprzeciwie w kwestii tego, że pracownik (...) poinformował ich, że są "autoporęczycielami" zobowiązanymi jedynie do pilnowania pozwanego P. P. aby spłacał raty w terminie a nie odpowiadał za zaciągnięte przez niego zobowiązanie. Poza tym otrzymali zawiadomienie o przelewie wierzytelności na powoda. Po informacjach od (...) o nie dokonaniu spłat przez P. P., D. K. kontaktował się z pozwanym P. P., nalegając żeby pożyczkobiorca spłacił pożyczkę.

Dowód: przesłuchanie pozwanych D. K. i A. K. k. 149-150 akt.

Sąd zważył, co następuje

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów. Sąd dał wiarę zgromadzonym w sprawie dokumentom, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana. Sąd nie znalazł także podstaw do kwestionowania ich wiarygodności. Ponadto sąd ustalenia swe, co do okoliczności postanowień umowy pożyczki, statusu pozwanych w ramach tej umowy, jej spłacaniu, a także kwestii zawiadomienia o przelewie wierzytelności oparł na zeznaniach pozwanych w sprawie D. K. i A. K. w zakresie, w jakim są zgodne ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami. Jako pozwani interpretowali te postanowienia z korzyścią dla siebie. Bezspornym pomiędzy stronami pozostawał fakt zawarcia umowy pożyczki między (...) a P. P., a także przelew wierzytelności na powoda oraz złożenie podpisu przez pozwanych D. K. i A. K. jako poręczycieli. Ponadto bezspornym w postępowaniu była wysokość dochodzonego roszczenia przez powoda.

Kwestią sporną natomiast pozostawała okoliczność czy poręczyciele powinni odpowiadać za zobowiązanie, które poręczyli w dniu 23 listopada 2010 r. na podstawie umowy pożyczki nr (...).

Zgodnie z art. 876 kodeksu cywilnego przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie.

Ponadto stosownie do przepisu art. 880 k.c. stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela.

Umowa poręczenia jest jednostronną czynnością prawną. Zainteresowani realizacją umowy poręczenia są trzy podmioty: wierzyciel i dłużnik ze stosunku podstawowego oraz poręczyciel, który za wykonanie - przez dłużnika głównego - jego zobowiązania poręczył. Z uwagi na to, że umowa poręczenia jest umową akcesoryjną, odpowiedzialność poręczyciela powstaje tylko wtedy, gdy powstało i istnieje ważne zobowiązanie dłużnika głównego. Istotą poręczenia jest gwarancja, że poręczyciel wykona zobowiązania, w przypadku nie wykonania go przez dłużnika. Odpowiedzialność poręczyciela ma charakter zobiektywizowany i jest oparta na zasadzie ryzyka. Ryzyko to jest immanentnie związane w obowiązek umowny i leży u podstaw stworzonego dla wierzyciela stanu zabezpieczenia.

W umowie pożyczki na stronie czwartej zawarty jest zapis, zgodnie z którym "oświadczam, że w związku z zawarciem niniejszej umowy, na mocy której dłużnik zobowiązany jest do zapłaty kwoty 150.000 zł, poręczam za zobowiązania

wynikające z tytułu tej umowy. Zobowiązuje się do zapłaty powyższej kwoty lub jej części powiększonej o należne odsetki, opłaty, prowizje i inne koszty przysługujące (...) w związku z wykonaniem umowy, na wypadek, gdyby Pożyczkobiorca nie wykonał swojego zobowiązania. Poręczenia udzielam bezterminowo"

Wobec rozbieżności w zakresie interpretacji tego oświadczenia przez stronę pozwaną ocena ta została dokonana przez Sąd z zastosowaniem przepisu art. 65 § 1 i 2 k.c. W myśl § 1 art. 65 k.c., oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje; § 2 stanowi natomiast, że w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Przedmiotem wykładni jest uzewnętrznione oświadczenie woli. Wykładnia oświadczeń woli polega na ustaleniu ich znaczenia, ma ona przy tym na celu ustalenie właściwej treści regulacji zawartej w oświadczeniu woli. Przez termin "zgodny zamiar stron" w umowie należy rozumieć uzgodnione elementy faktyczne i prawne kształtujące treść umowy w jej istotnych postanowieniach (essentialia negotii).

Na tle art. 65 k.c. należy przyjąć metodę wykładni, opartą na kryteriach subiektywnym i obiektywnym. W związku z powyższym w pierwszym rzędzie należy ustalić sens oświadczenia woli zgodnie z rzeczywistą wolą obu stron. Jeżeli okaże się, że strony nie przyjmowały tego samego znaczenia oświadczenia woli, konieczne jest dokonanie wykładni obiektywnej, zgodnie, z którą sens oświadczenia woli ustala się tak, jak adresat sens ten rozumiał i rozumieć powinien. Należy jednocześnie podkreślić, że sam tekst dokumentu nie jest jedyną podstawą wykładni oświadczenia woli. W procesie wykładni zawartych w dokumencie oświadczeń woli składanych indywidualnie adresatom dopuszczalne jest, zatem sięgnięcie do takich okoliczności towarzyszących złożeniu oświadczenia woli, które mogą być stwierdzone za pomocą pozadokumentowych środków dowodowych (tak uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z 29 czerwca 1995 roku, III CZP 66/95, OSNC 1995/12/168).

Cytowany wyżej zapis oświadczenia o poręczeniu zawartego w umowie z 23 listopada 2010 roku posiada zdaniem Sądu cechy pozwalające na zakwalifikowanie jej jako umowy poręczenia, a nie - jak twierdzą pozwani D. K. i A. K.- "autoporęczenia". Wskazać przy tym należy, że poręczenie w języku prawnym czy języku prawniczym nie ma odmiennego znaczenia aniżeli tego, jakie jest mu nadawane w języku potocznym. Zgodnie z definicją zawartą w słowniku języka polskiego "poręczenie" oznacza pisemną gwarancję wykonania czyichś zobowiązań wobec wierzyciela w razie niewykonania ich przez dłużnika. W ocenie Sądu niezrozumiałym jest, dlaczego pozwani mieliby jedynie monitować terminowość spłat pozwanego P. P.. Instytucja poręczenia służy przede wszystkim ochronie wierzyciela. Daje mu gwarancję, że w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania będzie mógł on dochodzić swoich roszczeń z majątku poręczyciela. Dopełnieniem tej ochrony jest norma wypływająca z art. 881 k.c., która stanowi, że w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak dłużnik solidarny. Oznacza to, że wierzyciel - powód - może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Ponadto aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela wszyscy dłużnicy solidarni pozostają zobowiązani (art. 366 § 2 k.c.).

Nadto wskazać należy, że czynność prawna wywołuje zgodnie z art. 56 k.c. nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz także te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Sąd w ramach wykładni oświadczenia woli, uwzględnił nie tylko zgodną wolę stron czy cel umowy, lecz także charakter prawny zobowiązania, którego wykonanie pozwany poręczył.

Rozważania te prowadzą do wniosku, że pozwani winni liczyć się i mieć pełną świadomość tego, że swoim podpisem akceptują treść oświadczenia stanowiącego w istocie umowę poręczenia. Pozwani nie powinni w tym zakresie zasłaniać się okolicznością, że zostali wprowadzeni w błąd przez pracowników (...). Powszechnie wiadomym jest, że w obrocie instrumentami finansowymi - między innymi w umowach pożyczki - wymagane jest poręczenie za dług przez inne osoby aniżeli dłużnik zaciągający zobowiązanie. Poręczenie prowadzi do umocnienia wiarygodności przez uzyskanie dodatkowego, o wysokim stopniu, co do wypłacalności, zabezpieczenia. Poręczyciel odpowiada wobec wierzyciela

całym swoim majątkiem. W konsekwencji zmniejszone jest w ten sposób ryzyko pożyczkowe (...) -u, powstające wraz z udostępnieniem pożyczkobiorcy określonej w umowie pożyczki kwoty środków pieniężnych, ponosi poręczyciel.

Jak już było to wspomniane powyżej, wierzyciel ma prawo tak ułożyć stosunek prawny w ramach obowiązujących przepisów ażeby mieć dostateczną gwarancję uzyskania zaspokojenia w przypadku nie wywiązania się przez dłużnika z zobowiązania. Oczywistym jest, że stronom tej umowy chodziło o poręczenie za należyte wykonanie zobowiązanie przez pozwanego P. P.. Odpowiedzialność poręczyciela jest zatem akcesoryjna. Wierzyciel nie musi oczekiwać na możliwość skutecznego zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części przez dłużnika głównego i dopiero w razie nieuzyskania takiego zaspokojenia, występować z roszczeniem przeciwko poręczycielowi. Odpowiedzialność poręczyciela staje się aktualna w momencie, gdy nastąpi łączne spełnienie dwóch przesłanek: niespełnienie świadczenia przez dłużnika głównego w terminie zakreślonym umową między pożyczkodawcą a pożyczkobiorcą, a także niezwłoczne zawiadomienie poręczyciela przez wierzyciela o tym fakcie. Z przedstawionych dokumentów w sposób jednoznaczny wynika, że wierzyciel na bieżąco informował poręczyciela o uchybieniach, jakich dopuszczał się pozwany P. P.. Ponadto poręczyciele otrzymali zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy, co czyniło zadość wymaganiom nałożonym przez przepisy Kodeksu cywilnego. Po otrzymaniu tego zawiadomienia poręczyciele winni liczyć się z obowiązkiem spłaty zadłużenia.

Pozwani nie mogą utożsamiać hipotetycznego błędu, w jaki zostali wprowadzeni z niezajomością oświadczenia, które podpisali. Ponadto pozwani sami oświadczyli, że po otrzymaniu umowy przeczytali ją. Jeżeli uważali, że zostali wprowadzeni w błąd to po całościowym zaznajomieniu się z umową winni byli podjąć kroki zmierzające do tego, aby uchylić się od skutków prawnych złożonego oświadczenia.

W doktrynie wyrażany jest pogląd, że poręczyciel zaciąga własne zobowiązanie a wykonując je, spłaca cudzy dług (A. Szpunar, Zabezpieczenie osobiste wiarygodności, KPP 1992, z. 1-4, s. 164). Ponadto bez znaczenia dla ważności poręczenia jest okoliczność czy istnieje określony stosunek wewnętrzny pomiędzy dłużnikiem a poręczycielem. W konsekwencji poręczycielem może być tak jak w rozpatrywanej sprawie osoba, która nie pozostaje w jakimkolwiek związku prawnym z dłużnikiem.

Z przytoczonych wyżej względów powód był uprawniony do wyegzekwowania niespełnionego świadczenia przez pozwanych D. K. i A. K.. Wskazać należy, że powód podjętymi czynnościami działał zgodnie z zapisami wiążącej strony umowy pożyczki, a jego działania były zgodne z obowiązującym porządkiem prawnym. Przyjęte przez pozwanych twierdzenia o ich "autoporęczeniu" nie są pojęciem języka prawnego i nie są unormowane w przepisach prawa. Zdaniem Sądu stanowią jedynie działania pozwanych mające na celu uchylenia się od odpowiedzialności a w konsekwencji uzyskanie korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia.

Reasumując powyższe Sąd na mocy art. 876 k.c. powództwo uwzględnił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. W związku z tym, że powództwo zostało uwzględnione w całości, pozwani na mocy art. 98 k.p.c. zobowiązani są do zwrócenia solidarnie powodowi kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie na koszty procesu składają się: koszty zwrotu opłaty od pozwu - w kwocie 2.117 zł; koszty zastępstwa procesowego odpowiadające kwocie 3.600 zasądzone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349). W związku z tym, że opłata stosunkowa wynosząca 5% wartości przedmiotu sporu w sprawach majątkowych w przedmiotowej sprawie wynosiła 8706 zł a pozwany wnosząc powództwo w elektronicznym postępowaniu upominawczym zobowiązany był na mocy art. 19 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05 nr 167,poz.1398), do zapłaty czwartej części opłaty tj. 2.117 zł, Sąd zobowiązany był nakazać ściąganie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa pozostającej nieopłaconej kwoty 6.589 zł.